

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 Vtrum timor sit effectus fidei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

QVAESTIO VII.

De effectibus fidei, in duos articulos diuisa.

DEINDE considerandū est de effectibus fidei. ET CIRCA hoc q̄runtur duo.

¶ Primo, Vtrum timor sit effectus fidei. ¶ Secundo, Vtrum purificatio cordis sit effectus fidei.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum timor sit effectus fidei.

AD PRIMVM sic procedit. Vt q̄ timor nō sit effectus

fidei. Effectus nō p̄cedit causā: sed timor p̄cedit fidem. dicitur n. Eccl. 2. Qui timetis Deum, cre dit illi: ergo timor non est effectus fidei.

¶ 2 Pr̄t. Idem non est causa contrariorum: sed timor & spes sunt contraria, vt supra * dictum est: fides autē generat sp̄m, vt dicitur in * Glo. Matt. 1. ergo non est causa timoris.

¶ 3 Pr̄t. Contrarium non est causa contrarij: sed obiectum fidei est quoddam bonum, quod est veritas prima: obiectum autem timoris est malum, vt supra dictum est: actus autem habet speciem ex obiecto secū dum supra * dicta: ergo fides non est causa timoris.

SED CONTRA est, quod dicitur Iacob. 2. Demones credunt, & contremiscunt.

RESPON. Dicendum, quod timor est quidā motus appetitiuū uirtutis, ut supra * dictum est. Omnium autem appetitiuorum motuum principium est bonum, uel malum apprehensum. Vnde oportet q̄ timoris, & omnium appetitiuorū motū sit principium aliqua apprehensio. Per fidē autē fit in nobis quēdā apprehensio de quibusdam malis poenalibus, quae s̄m diuinū iudiciū inferuntur: & per hunc modū fides est causa timoris, quo qs̄ timet a Deo puniri, qui timor est seruilis. Est et̄ causa timoris filialis, quo quis timet separari a Deo, uel quo quis refugit se Deo cōparare, reuerēdo ipsū, inquantū per fidē hanc existimationē habemus de Deo, q̄ sit quoddā immensum, & altissimū bonum, a quo separari est pessimū, & cui uelle aquiri, est malum: sed primi timoris, s̄. seruilis, est causa fides informis, sed secundi timoris, s̄. filialis, est causa fides formata, quae per charitatē facit hominem Deo adherere, & ei subijci.

AD PRIMVM ergo dicendū, q̄ timor Dei non p̄t vniuersaliter p̄cedere fidē: q̄ si oīno ei⁹ ignorantia haberem⁹ quantū ad p̄mia, uel penas, de quibus per fidē instruimur, nullo modo eū timere mus. Sed supposita fide de aliquibus articulis fidei, puta, de excellētia diuina, sequit̄ timor reuerētiae, ex quo sequit̄ vltimus, vt hō intellectū suum Deo subiciat ad credendū oīa, quae sunt p̄missa Deo. vñ ibi sequitur. Et nō enacuabitur merces uestra.

AD SECYNDVM dicendum, quod idem s̄m contraria potest esse contrariorum causa, non autem idem secundum idem: fides autē generat sp̄m, secundum quod facit nobis aſtimationem de p̄mijs, quae Deus retribuit iustis. Est autem causa timoris, s̄m quod facit nobis aſtimationem de p̄nijs, quas peccatoribus infligere vult.

¶ Primo, Vtrum timor sit effectus fidei.

AD TERTIVM dicendum, q̄ obiectū fidei primum, & formale est bonum, quod est ueritas prima: sed materialiter fidei proponuntur etiam credenda quaedam mala, puta, quod malum sit Deo non subijci, uel ab eo separari, & quod peccatores penalia male sustinebunt a Deo: & secundum hoc fides potest esse causa timoris.

ARTICVLVS II.

Vtrum purificatio cordis sit effectus fidei.

AD SECYNDVM sic procedit. Vt q̄ purificatio cordis nō sit effectus fidei. Puritas n. cordis p̄cipue in affectu consistit: sed fides in intellectu ē: ergo fides nō causat cordis purificationē.

¶ 2 Pr̄t. Illud quod causat cordis purificationē, nō p̄t simul esse cū impuritate: sed fides simul potest esse cū impuritate peccati, sicut patet in illis, q̄ habēt fidē informē: ergo, fides non purificat cor.

¶ 3 Pr̄t. Si fides aliquo mō purificat cor hu manū, maxime purificaret hominis intellectū: sed intellectu nō purificat ab obscuritate, cū sit cognitio enigmatica. ergo fides nullo mō purificat cor.

SED CONTRA est, quod dicit Petrus Act. 15. Fide purificans corda eorum.

RESPONDEO. Dicendum, quod impuritas uniuscuiusq̄ rei consistit in hoc, quod uilioribus immiscetur. Non n. dicitur argentum esse impurum ex permissione auri, per quā melius redditur, sed ex permissione plumbi, uel stanni. Manifestū est autē q̄ rationalis creatura dignior est omnibus tēporalibus, & corporalibus creaturis: & ideo impura redditur ex hoc, quod tēporalibus se subijcit per amorē: a qua quidē impuritate purificatur per contrariū motū, dū. s̄. tendit in id, qd̄ est supra se, s̄. in Deum, in quo quidem motu primū principium est fides. Accedentem n. ad Deum oportet credere, ut dicitur Heb. 11. & ideo primum principium purificationis cordis est fides, qua purificatur impuritas erroris, quae si perficiatur per charitatē formatam, perfectam purificationem causat.

AD PRIMVM ergo dicendū, quod ea, q̄ sunt in intellectu, sunt principia eorū, quae sunt in affectu, inquantū. s̄. bonū intellectus mouet affectum.

AD II. dicendū, quod fides ē informis, excludit quandam impuritatem sibi oppositam, s̄. impuritatem erroris, quae contingit ex hoc, qd̄ intellectus humanus inordinate inharet rebus se inferioribus, dum. s̄. uult secundum rōnes rerum sensibiliū mereri diuina: sed quando per charitatē formatam, tunc nullā impuritatem secum cōpatit̄: q̄a uniuersa delicta operit charitas, ut dicit̄ Prouer. 10.

AD TERTIVM dicendum, quod obscuritas fidei non pertinet ad impuritatem culpae, sed magis ad naturalem defectum intellectus humani secundum statum praesentis uitae.

QVAESTIO III.

De dono intellectus, & scientie, in octo articulos diuisa.

DEINDE considerandū de dono intellectus & scientie quae respondent uirtuti fidei.

ET CIRCA donum intellectus quae runtur octo.

¶ Primo, Vtrum intellectus sit donum Spiritus sancti.

Super quaeſt. octaua articulum primū.

IN quaeſtione 8. art. 1. retine sententiam numerū eorum, in quibus, & quae legere facit donū intellectus. Hae siquidē omnia comprehendere uidentur, quae intellectus pro fidei bono penetrare p̄t. Nam vel in accidentib⁹, uel ver bis

4. di. 14. quo. 2. ar. 4. ad 3. & ueri. q. 28. ar. 1. ad 6.